

بررسی جلوگیری از توقف سنتز پروتئین و مرگ سلول میزبان بوسیله یک ژن هرپس سیمپلکس ویروس نوع یک بنام ICP34.5 در یک کشت سلولی با منشاء عصبی بنام SK-N-SH

**

*

چکیده:

زمینه و هدف: پاسخ سلولی به عفونت ویروسی بک واکنش پیچیده‌ای است که شامل القاء اینترفرون می باشد. اینترفرون‌ها اجزاء مهم و کلیدی پاسخ‌های ایمنی طبیعی میزبان به عفونت ویروسی بوده و از طریق چندین مکانیزم تکثیر ویروس در سلول و در نتیجه ویروانس آن را مهار می کنند. در سلول‌های آلوده با ویروس‌های مختلف، RNA دو رشته‌ای سنتز می‌شود که القاء کننده اینترفرون است. آنزیم پروتئین کیناز R (PKR) بوسیله اینترفرون القاء شده و یک واسطه مهم و عمده پاسخ سلولی به عفونت ویروسی است. فعالیت این آنزیم منجر به فسفوریله شدن جزء آلفا فاکتور آغاز گر (eIF2- α) و در نتیجه توقف سنتز پروتئین در سلول می‌گردد. در سلول آلوده با هرپس سیمپلکس ویروس نوع یک (HSV-1)، نیز این عمل منجر به توقف زودرس سنتز پروتئین سلول میزبان می‌شود ولیکن این ویروس دارای ژنی بنام ICP34.5 است که مانع این عمل در سلول آلوده با این ویروس می‌گردد. این ژن عامل تکثیر و ویروانس HSV-1 در سیستم عصبی مرکزی (CNS) نیز بوده ولیکن برای تکثیر ویروس در تعدادی از کشت‌های سلولی ضروری نیست، نقش این ژن در کشت سلولی با منشاء عصبی بنام SK-N-SH آلوده با موتانت‌های نو ترکیبی از HSV-1 که اختصاصاً ژن مذکور را بیان کند، بررسی نشده است. لذا هدف از این تحقیق، بررسی این نقش بوده است.

روش مطالعه: بر اساس خاصیت نو ترکیبی ژنتیکی، یک موتانت نو ترکیب از ویروس فوق الذکر ساخته شد، درستی اسیدنوکلئیک آن با روش ساترن بلاتینگ تایید و سپس با روش‌های وسترن بلاتینگ و جلوگیری از توقف سنتز پروتئین، خصوصیات آن بررسی گردید.

نتایج: جلوگیری از توقف سنتز پروتئین بوسیله موتانت نو ترکیب مذکور در مقایسه با یک موتانت حذفی فاقد این ژن و نیز یک سویه وحشی از HSV-1 بنام (+17) در کشت سلولی SK-N-SH نشان داد که ژن مذکور برای حفظ سنتز پروتئین و در نتیجه تکثیر HSV-1 در این کشت سلولی ضروری می‌باشد. نتیجه گیری: احتمالاً این ژن مسئول جلوگیری از توقف سنتز پروتئین در سلول‌های فوق الذکر پس از عفونت با HSV-1 می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: HSV، توقف سنتز پروتئین، هرپس سیمپلکس ویروس.

مقدمه:

پاسخ سلولی به عفونت ویروسی به صورت واکنش‌های پیچیده‌ای است که القاء اینترفرون جزئی از آن محسوب می‌گردد. اینترفرون‌ها از اجزای اصلی و مهم پاسخ ایمنی میزبان به عفونت ویروسی بوده و از طریق

*استادیار گروه میکروبیولوژی - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد: رحمتیه - دانشکده پزشکی - گروه میکروبی - تلفن: ۰۳۸۱-۳۳۳۵۶۵۴

(مؤلف مسئول). **استادیار گروه میکروبیولوژی - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد.

***استادیار گروه میکروبیولوژی - دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

است. در این بررسی سنتز پروتئین در سه نوع کشت سلول پس از عفونت با دو نوع موتانت در مقایسه با سویه وحشی بررسی گردید. از آنجایی که ژن ICP34.5 عامل ویروانس HSV-1 در سیستم عصبی مرکزی موش است (۱۴،۱۲،۶). بررسی نقش این ژن در ممانعت از توقف سنتز پروتئین در سلول های عصبی که شاید در ارتباط با ویروانس این ویروس باشد دارای اهمیت می باشد.

مواد و روشها:

مواد:

سلول: Baby Hamster Kidney (BHK) کلون ۱۳، نوروبلاستومای انسانی (SK-N-SH) و فیروبلاست جنین موش (3T6)، سلول های مذکور از شرکت Life technolog تهیه شده است.

ویروس: سویه های ویروسی بکار برده شده عبارتند از: سویه وحشی از هرپس سیمپلکس نوع یک بنام (+17)، موتانت حذفی آن ویروس 1716 که ژن ICP34.5 در آن حذف گردیده است (۱۲) ویروس 1622 موتانت نو ترکیب که بر پایه (1716) ساخته شده و فقط ژن ICP34.5 را بیان می کند.

روش:

کشت سلول: سلول های BHK, 3T6 و SK-N-SH در محیط کشت (Eagls) در حرارت ۳۷ درجه به مدت ۲۴ ساعت کشت داده شد و پس از آن با ویروس های مختلف آلوده گردید. محیط های کشت نیز از شرکت Life technolog تهیه شده است.

نو ترکیبی ژنتیکی: در این روش از متد بکار برده شده بوسیله (MacLean et al (1991) استفاده شد (۱۲).

توقف سنتز پروتئین (Host shut off): در این روش عفونت با سویه های ویروسی به میزان (20 pfu/cell) در

چندین مکانیسم تکثیر و در نتیجه ویروانس ویروس را مهار می کنند (۱۷). عفونت ویروسی در سلول منجر به سنتز RNA دو رشته ای شده که این عمل نیز باعث القا سنتز اینترفرون در سلول می گردد (۱۱). سنتز اینترفرون منجر به سنتز PKR در سلول می گردد که واسطه مهم و عمده پاسخ سلولی به عفونت ویروسی است. این آنزیم از طریق اتوفسفوریلاسیون و دیمریزاسیون فعال گردیده (۱۸،۱۶) و باعث فسفوریله شدن eIf-2 α می شود. فسفوریله شدن این فاکتور منجر به توقف (Shut-off) شدن سنتز پروتئین سلول میزبان (مرگ سلولی) و در نتیجه مانع تکثیر ویروس در آن می گردد (۱۳،۱۰).

عفونت ویروس HSV-1 نیز با همان مکانیسم منجر به توقف زودرس سنتز پروتئین سلول میزبان می گردد، ولیکن HSV-1 با کد کردن ژنی بنام ICP34.5 از آن جلوگیری می نماید (۳). به دنبال عفونت سلول با این ویروس، PKR فعال شده و eIf-2 α را فسفوریله می نماید ولیکن در این سلول ها پروتئین ICP34.5 با یک آنزیم بنام پروتئین فسفاتاز یک (PP1 α) تشکیل یک کمپلکس داده و آنزیم اخیر eIf-2 α را دی فسفوریله کرده (۹،۸) و در نتیجه مانع توقف زود رس سنتز پروتئین سلول میزبان می گردد (۵). در موتانت های حذفی فاقد ژن ICP34.5، PKR فعال شده، eIf-2 α فسفوریله شده و در نتیجه سنتز پروتئین در سلول متوقف می گردد (۶).

موتانت های حذفی فاقد ژن ICP34.5 در کشت سلولی کلیه نوزاد هامستر (BHK) بطور نرمال در مقایسه با ویروس وحشی تکثیر کرده و سنتز پروتئین در این سلول ها ادامه می یابد ولیکن تکثیر این موتانت در کشت سلولی فیبرو بلاست جنین موش (3T6) بسیار محدود است (۴،۲،۱). سنتز پروتئین در کشت سلول با منشاء عصبی SK-N-SH با موتانت های نو ترکیب که بیان کننده ژن ICP34.5 باشند تاکنون بررسی نگردیده

ج) این شکل ساختمان (1622) را نشان می دهد که در آن موقعیت آنزیم های محدودالثر را نشان داده که در این نقطه دو ژن ICP34.5 و LacZ جا سازی (Insert) شده اند.

نتایج:

ساختن ویروس های نو ترکیب:

تنها ویروس نو ترکیب ساخته شده در این بررسی، (1622) است که بیان کننده ژن ICP34.5 است. به علاوه، این موتانت، ژن LacZ (بتا گالاکتوزیداز) را نیز به عنوان اندیکاتور جدا سازی ویروس از کشت سلول بیسان می کند (تصویر شماره ۱، ج). ویروس مولد این موتانت، (1716) است که ژن ICP34.5 در آن حذف شده و از قبل در آزمایشگاه موجود بوده است (تصویر شماره ۱، ب). برای ساختن (1622)، کشت سلولی BHK با DNA

کشت های سلولی ایجاد شد و به علاوه یک کشت سلولی فاقد عفونت با ویروس به عنوان کنترل

منفی عفونت (Mock infection) بکار رفت. پس از ایجاد عفونت، سلول ها به مدت ۱۴ ساعت در 37°C انکوبه شده، سپس به آنها اسید آمینه نشاندار متیونین اضافه گردید و دو ساعت بعد سلول های مذکور با بافر شسته شده و سپس پروتئین های سلولی استخراج و بوسیله SDS-PAGE مورد آنالیز قرار گرفت.

Southern blotting: در این روش از متد بکار برده شده بوسیله MacLean et al استفاده شد (۱۲).

Western blotting: در این روش از متد بکار برده شده بوسیله McKay et al استفاده شد (۱۵).

تصویر شماره ۲: تست (Western blotting) بیان ژن

ICP34.5 در موتانت های نو ترکیب:

عفونت با ویروس های مورد نظر در کشت سلولی BHK به میزان (20pfu/cell) انجام گرفته و پس از ۲۴ ساعت، سلول های مذکور (Harvest) شده و با تلقیح پروتئین های بدست آمده به ژل SDS-PAGE تست (Western blotting) با آنتی سرم اختصاصی ICP34.5

تصویر شماره ۱: ساختمان سویه های (+17)، (1716) و (1622)

الف) این شکل ساختمان (+17) را نشان می دهد. "a" نشان دهنده سکانس های تکراری موجود در دو انتهای ژنوم و "a" سکانس های تکراری معکوس نسبت به "a" بوده و "b"، "b'", "c" و "c'" نیز سکانس های تکراری می باشند. ب) این شکل ساختمان (1716) را نشان می دهد که در آن علامت ضریب را نشان دهنده حذف ژن ICP34.5 می باشد.

(Plaque purification) جدا سازی و خالص گردید. سویه (17+) از HSV-1 به عنوان سویه وحشی بکار رفت.

بیان ژن ICP34.5 بوسیله (1622):

پس از ساختن موتانت مذکور، با انجام تست Western blotting (تصویر شماره ۲) مشخص گردید که این موتانت (1622) (ستون ۲) در مقایسه با (17+) (ستون ۱) ژن مذکور را بیان می کند، در حالی که (1716) (ستون ۳) قادر به سنتز این پروتئین نیست.

صورت گرفت. ستون ۱: (17+)، ستون ۲: (1622)، ستون ۳: (1716)، ستون های ۴ و ۵: *infection Mock* در سمت راست، مارکر وزن مولکولی پروتئین و در سمت چپ ICP34.5 نشان داده شده است. ویروس والد (1716) و پلاسمید دارای ژن های ICP34.5 و LacZ به صورت عفونت همزمان (Cotransfection) آلوده گردید که در نتیجه انجام نو ترکیبی ژنتیکی (Homologous recombination) بین قطعات مشابه دو ژنوم، موتانت نو ترکیب (1622) ساخته شد و سپس با روش خالص سازی پلاک های ویروسی

تصویر شماره ۳: تست (Western blotting) بیان ژن ICP34.5 در موتانت های نو ترکیب.

عفونت با ویروس های مورد نظر در کشت سلولی (BHK) به میزان (20pfu/cell) انجام گرفته و پس از ۲۴ ساعت، سلول های مذکور (Harvest) شده و با تلقیح پروتئین های بدست آمده به ژل SDS-PAGE، تست (Western blotting) با آنتی سرم اختصاصی

ICP34.5 صورت گرفت. ستون ۱: (17+)، ستون ۲: (1622)، ستون ۳: (1716)، ستون های ۴ و ۵: *Mock infection* در سمت راست، مارکر وزن مولکولی پروتئین و در سمت چپ ICP34.5 نشان داده شده است.

جلوگیری از توقف سنتز پروتئین در کشت های سلولی:

موتانت های فاقد این ژن بطور کامل در موش غیر بیمارزا هستند (۱۴،۱۲،۶). در ژن مذکور برای

برای نشان دادن اینکه ژن ICP34.5 قادر به جلوگیری از توقف سنتز پروتئین سلولی بدنبال عفونت با HSV-1 در سلول های SK-N-SH می باشد، عفونت کشت های سلولی BHK، SK-N-SH و 3T6 با سویه های (1622)، (1716) و (17+) به میزان (20 pfu/ml) انجام گرفت. پس از انکوباسیون به مدت ۱۴ ساعت متیوین نشاندار شده به کشت سلول اضافه شده و دو ساعت بعد پروتئین های سلولی استخراج گردیده و در ژل SDS-PSGE مورد آنالیز قرار گرفت. در تصویر شماره ۳، الف، کشت سلولی SK-N-SH (1622) در ستون های (۳ و ۵) قادر به جلوگیری از توقف سنتز پروتئین در مقایسه با (17+) (ستون ۱) در سلول های مذکور بوده است و در سلول های آلوده با هر دو سویه، سنتز پروتئین ادامه یافته ولیکن در سلول های آلوده با (1716) (ستون های ۲، ۴، ۶). سنتز پروتئین متوقف گردیده است. (در تصویرهای شماره ۳ ب و ج)، کشت های سلولی BHK و 3T6، به ترتیب، همه سویه های ویروسی الگوی سنتز پروتئین یکسانی داشته و در هیچکدام از آنها سنتز پروتئین متوقف (Sutt-off) نشده است که نشان می دهد ژن مذکور برای جلوگیری از توقف سنتز پروتئین در این کشت های سلولی ضروری نیست.

جلوگیری از توقف سنتز پروتئین در کشت های سلولی نظیر BHK و 3T6 ضروری نبوده (۷،۶،۴،۲،۱) که در این بررسی نیز این نتایج تایید گردید ولیکن در کشت های سلولی نظیر SK-N-SH ضروری می باشد (۸). نقش ژن ICP34.5 در پاتوژنز HSV-1 در سلول های عصبی، حفظ سنتز پروتئین سلولی و ویروسی در طی عفونت با ویروس مذکور است (۸،۵،۴) که احتمالاً با قدرت تکثیر ویروس در این سلول ها مرتبط می باشد.

عفونت سلول های مذکور با موتانت هایی نظیر (1716) منجر به فعال شدن PKR، فسفوریله شده eIf-2 α و توقف زودرس سنتز پروتئین سلول میزبان می گردد (۵). بررسی های انجام شده در این زمینه با بکار بردن موتانت هایی نظیر (1716) بوده است (۱۲). در این بررسی از موتانت نو ترکیب (1622) که ژن مذکور را بیان می کند استفاده شد و خاصیت جلوگیری از توقف سنتز پروتئین آن با (1716) و (17+) مقایسه گردید. نتایج نشان داد که برگشت دوباره (Restoration) ژن ICP34.5 در (1716) که منجر به ایجاد موتانت (1622) گردید، در مقایسه با (1716) و (17+) باعث حفظ سنتز پروتئین سلولی در کشت سلولی SK-N-SH می شود. با توجه به اینکه ژن ICP34.5 عامل ویروانس ویروس HSV-1 در سیستم عصبی مرکزی انسان شناخته شده است (۱۴،۱۲،۶)، می توان نتیجه گرفت که ژن مذکور، احتمالاً از طریق جلوگیری از توقف سنتز پروتئین در سلول های عصبی آلوده با HSV-1 به تکثیر و در نتیجه ویروانس این ویروس این سلول ها کمک می کند.

بحث:

ویروس والد بکار برده شده در این بررسی، (1716) است که در آن ژن ICP34.5 حذف گردیده و خصوصیات آن قبلاً بررسی گردیده است (۱۲). این بررسی ها نشان داده که این ژن عامل تکثیر و ویروانس ویروس HSV-1 در CNS موش بوده به طوری که

بدینوسیله از همکاران محترم گروه میکروبیولوژی که در انجام این طرح ما را یاری کردند قدردانی می گردد

تشکر و قدردانی:

Reference:

1. Bolovan CA.; Sawtell NM.; Thompson RL. ICP34.5 mutants of *herpes simplex virus type 1* strain 17syn+ are attenuated for neurovirulence in mice and for replication in confluent primary mouse embryo cell cultures. *J Viro*, 68: 48-55, 1994.
2. Brown SM.; Harland J.; MacLean AR.; Podlech J.; et al. Cell type and cell state determine differential *in vitro* growth of non- neurovirulent ICP34.5-negative herpes simplex virus types 1 and 2. *J Gen Viro*, 75: 2367-77, 1994.
3. Chou J.; Roizman B. *Herpes simplex virus type 1* $\gamma(1)34.5$ gene function, which blocks the host response to infection, maps in the homologous domain of the genes expressed during growth arrest and DNA damage. *Proc Natl Acad Sci USA*, 91: 5247-51, 1994.
4. Chou J.; Roizman B. The $\gamma(1)34.5$ gene of *herpes simplex virus type 1* precludes neuroblastoma cells from triggering total shutoff of protein synthesis characteristic of programmed cell death in neuronal cells. *Proc Natl Acad Sci USA*, 89: 3266-70, 1992.
5. Chou J.; Chen JJ.; Gross M.; Roizman B. Association of a M(r) 90,000 phosphoprotein with protein kinase PKR in cells exhibiting enhanced phosphorylation of translation initiation factor eIF-2 α and premature shutoff of protein synthesis after infection with $\gamma(1)34.5$ - mutants of *herpes simplex virus type 1*. *Proc Natl Acad Sci USA*, 92, 10516-20, 1995.
6. Chou J.; Kern ER.; Whitley RJ.; Roizman B. Mapping of *herpes simplex virus-1* neurovirulence to $\gamma(1)34.5$, a gene nonessential for growth in culture. *Science*, 250: 1262-6, 1990.
7. Chou J.; Poon AP.; Johnson J.; Roizman B. Differential response of human cells to deletions and stop codons in the $\gamma(1)34.5$ gene of *herpes simplex virus*. *J Virol*, 68: 8304-11, 1994.
8. He B.; Gross M.; Roizman B. The $\gamma(1)34.5$ protein of *herpes simplex virus type 1* complexes with protein phosphatase 1 α to dephosphorylate the α subunit of the eukaryotic translation initiation factor 2 and preclude the shutoff of protein synthesis by double-stranded RNA-activated protein kinase. *Proc Natl Acad Sci USA*, 94: 843-8, 1997.
9. He B.; Gross M.; Roizman B. The $\gamma(1)34.5$ protein of *herpes simplex virus type 1* has the structural and functional attributes of a protein phosphatase 1 regulatory subunit and is present in a high molecular weight complex with the enzyme in infected cells. *J Biol Chem*, 273: 20737-43, 1998.
10. Katze MG. Games viruses play: a strategic initiative against the interferon-induced dsRNA activated 68,000 Mr protein kinase. *Semin Virol*, 4: 259-68, 1993.
11. Katze MG. Regulation of the interferon-induced PKR: can viruses cope? *Trends Microbiol*, 3: 75-8, 1995.
12. MacLean AR.; Ul-Fareed M.; Robertson L.; Harland J.; et al. *Herpes simplex virus type 1* deletion variants 1714 and 1716 pinpoint neurovirulence-related sequences in Glasgow strain 17+ between immediate early gene 1 and the 'a' sequence. *J Gen Virol*, 72: 631-9, 1991.
13. Mathews MB. IFN induced mechanisms against viruses. In: Mathews JW.; Hershey N. Sonenberg translational control: From Cold Spring Harbor Laboratory Proceedings. New York: USA, 505-48, 1996.

14. McKie EA.; Hope RG.; Brown SM.; MacLean AR. Characterization of the herpes simplex virus type 1 strain 17+ neurovirulence gene RL1 and its expression in a bacterial system. J Gen Virol, 75: 733-41, 1994.
15. McKay EM.; McVey B.; Marsden HS.; Brown SM.; et al. The herpes simplex virus type 1 strain 17 open reading frame RL1 encodes a polypeptide of apparent M(r) 37K equivalent to ICP34.5 of *herpes simplex virus type 1* strain F. J Gen Virol, 74: 2493-7, 1993.
16. Merrick WC. Mechanism and regulation of eukaryotic protein synthesis. Microbiol Rev, 56: 291-315, 1992.
17. Stark GR.; Kerr IM.; Williams BR.; Silverman RH.; et al. How cells respond to interferons. Annu Rev Biochem, 67: 227-64, 1997.
18. Wu S.; Kumar KU.; Kaufman RJ. Identification and requirement of three ribosome binding domains in dsRNA-dependent protein kinase (PKR). Biochemistry, 37: 13816-26, 1998.